

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee urkintateknologian levittämistä ja käyttöä

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla www.edps.europa.eu)

(2016/C 79/04)

Euroopan tietosuojavaltuutettu käsittelee tässä lausunnossa tietosuojaa ja yksityisyyttä koskevia ongelmakohtia, jotka liittyvät urkintateknologian levittämiseen ja käyttöön. Tällaisten välineiden käyttöön liittyy väistämättä henkilötietojen käsittelyä ja mahdollisia yksityisyyden loukkauksia: urkintavälineiden tärkein tavoite on tietojärjestelmiin soluttautuminen verkon (tavallisesti internetin) kautta, jotta voitaisiin salassa seurata kyseisten tietojärjestelmien toimintaa ja ajan mittaan lähettää tiedot takaisin urkintavälineen käyttäjälle.

Lainvalvonta- ja tiedusteluviranomaiset voivat käyttää tällaisia välineitä laillisesti (ja säännelysti), mutta niitä voidaan käyttää myös "Troijan hevossina", joiden avulla voidaan kiertää turvatoimia sähköisessä viestinnässä ja tietojenkäsittelyssä.

Jännittä, joka vallitsee tieto- ja viestintätekniikan välineiden myönteisen käytön ja niiden väärinkäytön – joka voi vaikuttaa kielteisesti ihmisoikeuksiin, erityisesti henkilötietojen suojaan ja yksityisyyteen – välillä, on käsiteltävä kansallisissa ja EU:n toimintalinjoissa; myös kaikkien tieto- ja viestintätekniikan alan toimijoiden (kehittäjien, palveluntarjoajien, myyjien, välittäjien, jakelijoiden ja käyttäjien) on käsiteltävä tätä asiaa.

Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottaa tässä lausunnossa, että urkintateknologian käytön muodostamaan uhkaan vastaan seuraavilla toimilla:

- Voimassa olevia tieto- ja viestintätekniikkaa koskevia EU:n normeja olisi arvioitava tavoitteena parantaa ihmisoikeuksien suojelua, erityisesti valvonta- tai telekuuntelutekniikan ja niihin liittyvien palvelujen viennin osalta.
- Valvonta- ja telekuunteluvälineiden ja niihin liittyvien palvelujen käyttöön ja levittämiseen (myös EU:n sisällä) olisi kohdistettava asianmukaista sääntelyä, jossa otetaan huomioon perusoikeuksien, erityisesti yksityisyyden ja tietosuojan, loukkausten mahdollinen riski.
- EU:n neuvoston, Euroopan parlamentin, Euroopan komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon olisi kehitettävä kaksikäyttötekniikkaan liittyvien urkintavälineiden vientiä varten yhdenmukaisia ja vaikuttavampia toimintalinjoja EU:n ja kansainvälisellä tasolla.
- Tietoturva-aukkojen ja nollapäivähaavoittuvuuden hyödyntämistä olisi säänneltävä ajantasaisin toimintalinjoin, jotta vältettäisiin niiden käyttö perusoikeuksien loukkauksiin.
- EU:n tietoverkkoturvallisuuspolitiikassa olisi otettava huomioon telekuuntelu- ja valvontatekniikan levittäminen, jota olisi erityisesti käsiteltävä asiaankuuluvassa lainsäädännössä.
- Internetin turvallisuutta lisääviä investointeja olisi edistettävä, samoin aloitteita sisäänrakennetun yksityisyydensuojan sisällyttämiseksi uusiin teknisiin ratkaisuihin.
- Olisi otettava käyttöön yhdenmukainen toimintamalli, jotta telekuuntelu- ja valvontatekniikkaa käyttämällä tehtyjä ihmisoikeusloukkauksia paljastavat ilmiantajat saisivat kansainvälistä suojelua.

Tehty Brysselissä 15 päivänä joulukuuta 2015.

Giovanni BUTTARELLI

Euroopan tietosuojavaltuutettu